

Asia: VN/26111/2023

Tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraportti

TIETOSUOJAN YLEISSÄÄDÖKSET (EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki)

Onko tietosuojan yleissäästöjen yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain soveltamiseen koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä, jotka voisivat vaikeuttaa julkisen palvelun järjestämistä?

Kyllä

Jos on, minkälaisista haasteista tai epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

o Käsittelyperusteisiin, erityisesti lakisääteisen tehtävän ja yleisen edun väliseen rajanvetoon sekä suostumusperusteiseen henkilötietojen käsittelyyn liittyy epäselvyyksiä sekä tulkintakäytännössä että lainsäädännön tasolla.

o Julkisuuslain ja tietosuojalainsäädännön yhteensovittamisessa koetaan ongelmia mikä tulisi ottaa huomioon jatkotyöskentelyssä. Väliraportissa on tunnistettu kuntien ja hyvinvointialueiden osalta joitain kysymyksiä henkilötietojen minimointiin ja yksittäisen henkilön tunnistamisen mahdollisuuteen siltä osin, kun kunta tai hyvinvointialue on veloitettu julkaisemaan tietoja yleisessä tietoverkossa kuntalain tai hyvinvointialuelain nojalla. Julkaistavat tiedot, kuten hallintopäätökset, voivat olla helposti yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön, mikä voi aiheuttaa haastetta henkilön yksityisyyden suojan kannalta.

o Kuten myös väliraportissa on todettu, että haasteita voi olla salassa pidettäviä tietoja luovuttaessa edellytyksenä se, että tiedon tulee olla välttämätöntä kyseiseen käyttötarkoitukseen. Tietoa luovuttavalla viranomaisella voi olla käytännön haasteita arvioida, mitä tietoja vastaanottava viranomainen tosiasiallisesti tarvitsee kyseessä olevaan käyttötarkoitukseen, joten väliraportin mukaan tarkoituksenmukaisempana pidettiin sitä, että tällaisen arvioinnin tekee vastaanottava viranomainen. Tilanne on hankala, jos tietoa luovuttavan viranomaisen ja vastaanottavan viranomaisen näkemykset luovutettavan tiedon välttämättömyydestä ovat erilaisia.

Onko jonkin yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain säännöksen havaittu estävän viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko tietosuojan yleissäädösten havaittu estävän tai rajoittavan tiedon tai henkilötietojen hyödyntämistä tai käsittelyä tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät tai rajoittavat tiedon käsittelyä?

-

VIRANOMAISTEN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA KANSALLINEN ERITYISSÄÄNTELY

Onko kansalliseen erityissääntelyyn, jossa on kyse viranomaisten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä (mukaan lukien henkilötietojen luovuttamisesta), koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä?

Kyllä

Jos on, minkälaisista haasteista ja epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

Tietosuojalainsäädännön suhde työoikeudelliseen erityislainsäädäntöön aiheuttaa osaltaan tulkinnanvaraa, esimerkiksi henkilötietoja sisältävien asiakirjojen säilytykseen liittyen.

Onko kansallisen erityislainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten havaittu estävän tietojenvaihdon sellaisten viranomaisten (tai julkista hallintotehtävää hoitavien) välillä, jotka tarvitsevat tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista tai julkisen palvelun tarjoamista varten?

Kyllä

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät viranomaisten välistä tietojenvaihtoa?

o Rekisterirajat haastavat sujuvan tiedonkulun eri toimijoiden välillä. Kuntien ja hyvinvointialueiden välille tiedon liikkuvuuteen on tullut uusia haasteita. Myös TE2024-uudistuksessa tulee ottaa huomioon haasteet tiedon liikkumisessa eri organisaatioiden toimijoiden välillä.

o Sosiaali- ja terveystietojen kerättyjen tietojen käytettävyys eri toimijoiden välillä yhteen toimivien tietojärjestelmien ja -varantojen kautta tulisi varmistaa tietosuojalainsäädännössä niin, että viranomaiset voivat saada lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja julkisten palveluidensa tuottamiseen tarvittavat tiedot. Kunnilla on tarve hyödyntää heille kertyneitä henkilötietoja myös toissijaisiin käyttötarkoituksiin. Myös kuntia koskien tulisi säätää vastaava laki kuin laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä.

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä tunnistettu muita esteitä julkisen palvelun tarkoituksenmukaiselle järjestämiselle?

Kyllä

Jos kyllä, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät julkisen palvelun tarkoituksenmukaista järjestämistä?

Julkisten alojen eläkelaisissa ei säädetä siitä, että tietoja voitaisiin luovuttaa työnantajalle riittävällä tasolla. Lisäksi tietojen luovuttaminen tulisi toteuttaa muulla tavoin kuin vakuutetun suostumuksen perusteella. Työterveyshuollon, työeläkelaitosten ja Kansaneläkelaitoksen tiedonvälitys palvelussuhdeasioissa työnantajalle tulee olla riittävää työnantajan velvoitteiden ja henkilöstöhallinnollisten järjestelyjen näkökulmasta.

YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN SALLIMAN KANSALLISEN SÄÄNTELYLIKKUMAVARAN KÄYTTÖ

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen sallimaa kansallista sääntelyliikkumavaraa käytetty tarkoituksenmukaisella tavalla viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-

**Jos ei, tulisiko kansallista sääntelyliikkumavaraa käyttää enemmän?
Jos kyllä, miltä osin ja miten liikkumavaraa tulisi käyttää nykyistä enemmän julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?**

Kansallisen liikkumavaran käytössä tulisi kiinnittää huomiota lainsäädännön selkeyteen ja yhtenäisyyteen.

Puuttuuko kansallisesta erityislainsäädännöstä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat viranomaisten välisen tiedon liikkumisen siten, että julkinen palvelu voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kyllä, mistä puutteesta ja palvelusta on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä käytetty sääntelyliikkumavaraa tarpeettomasti? Jos on, miltä osin ja mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

YLEISET KOMMENTIT

Puuttuuko väliraportin liitteestä 1 lakeja, joita olisi hyvä arvioida kokonaisuudistuksen yhteydessä?

- o Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)
- o Julkisuuslaki (621/1999)
- o Laki tulotietojärjestelmästä (53/2018)
- o Laki kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä (630/2021)
- o Tilastolaki (280/2004)

Muut kommentit

o Raportissa todetaan, että tietosuojalainsäädännön ja julkisuuslain samanaikaisessa soveltamisessa on haasteita. Julkisuuslain ja tietosuojalainsäädännön samanaikainen soveltaminen aiheuttaa tulkintahaasteita niin lain soveltajille kuin sen tulkitsijoillekin. Vaikka tarkastelua julkisuuslain osalta tehdään julkisuuslain uudistamisen yhteydessä, näkemyksemme mukaan tämä tulisi ottaa huomioon jo tietosuojalainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Lisäksi kunnissa ja hyvinvointialueilla tietosuojalainsäädännön yhteensovittamisessa kuntalain ja hyvinvointialuelain mukaisen yleisen tiedottamisveloitteen suhteesta yksityisyydensuojaan voi tulla tulkintahaasteita erityisesti henkilöstöasioissa.

o Kokonaisuudistukseen tulisi sisällyttää viranomaisten salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeuksiin liittyvä sääntely, sekä työelämän tietosuojaa koskeva lainsäädäntö.

o Haasteellisena tietosuojalainsäädännön soveltamisessa ja tulkinnassa voidaan pitää sitä, ettei tietosuojavaltuutetulla ole tällä hetkellä juurikaan ennakkoratkaisumahdollisuuksia, eikä riittäviä resursseja organisaatioiden ohjaukseen ja neuvontaan.

o Työnantajille tietosuojalainsäädännön velvoitteista aiheutuvan hallinnollisen taakan ja lisääntyneen työn taloudelliset vaikutukset tulee arvioida kokonaisuudistuksessa.

o KT:n näkökulmasta kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä annettussa laissa sekä tilastolaissa tulisi ottaa huomioon KT:n tietojen saantioikeudet työnantajatoimintaansa varten. Lisäksi tulorekisterilakissa olisi hyvä ottaa huomioon KT:n käyttöoikeus tulorekisteristä saataviin tietoihin. Näiden lakien tarkastelu tietosuojalainsäädännön uudistamisen yhteydessä on KT:n näkökulmasta olen-naista, jotta KT saisi laajasti tarvitsemiaan tietoja lakisääteisen toiminnan turvaamiseen.

Kallberg Ann-Mari

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT - työmarkkinajuristi Johanna Antikainen, työmarkkinajuristi Eveliina Ryyänen